

การปรากฏร่วมกันของคำในภาษาญี่ปุ่น: กรณีศึกษาคำนามจากคลังข้อมูลภาษา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคำนามที่มีความถี่ในการใช้สูงจากการตรวจสอบในคลังข้อมูลภาษา และศึกษาคำปรากฏร่วมของคำนาม แหล่งข้อมูลคำนามมาจากหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางจำนวน 3 เล่ม จำนวนคำนามจากหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางทั้งหมดเท่ากับ 985 คำ วิจัยดำเนินการวิจัยเริ่มจากคัดเลือกคำนามที่มีความถี่สูงและวิเคราะห์ค่าความถี่ปรุงแต่งตามสูตรของ 石川 (2014) โดยค้นความถี่จากคลังข้อมูลภาษา 2 แหล่ง คือ คลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC และ BCCWJ หลังจากนั้นนำคำนาม 100 คำแรกที่มีความถี่สูงหาคำปรากฏร่วมรูปแบบคำนาม + คำกริยา ((名詞+)助詞+動詞) ผลการวิจัยได้กลุ่มคำปรากฏร่วมทั้งคำปรากฏร่วมทั่วไปและคำปรากฏร่วมที่มีความถี่ในการใช้สูงจากคลังข้อมูลภาษา คำปรากฏร่วมหลายคำมีคำหลายความหมายทั้งประเภทคำนามหลายความหมาย และคำกริยาหลายความหมายเป็นส่วนประกอบ เช่น 注意を払う、不安を覚える อีกทั้งยังพบแนวโน้มลักษณะการใช้ระหว่างคำนามที่มีความหมายคล้ายกันได้แก่ 状態・状況 โดยปรากฏในรูปแบบคำปรากฏร่วม 状態に陥る และ 状況を把握する มากที่สุด ผลการวิจัยที่รวบรวมได้สามารถนำไปพัฒนาต่อยอดเป็นคลังคำปรากฏร่วมเพื่อใช้ในการเรียนการสอนการใช้คำศัพท์ภาษาญี่ปุ่น และต่อยอดเป็นงานวิจัยในประเด็นการใช้ที่แตกต่างกันระหว่างคำที่มีความหมายคล้ายโดยศึกษาจากลักษณะการปรากฏร่วม

คำ

สำคัญ

คำปรากฏร่วม, ค่าความถี่ปรุงแต่ง, คลังข้อมูลภาษา, คำนาม, ภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง

Word Co-occurrence in Japanese: A Corpus-based Study of Nouns

Abstract

This research aims to study the most frequently-used nouns in Japanese and to study their collocations. Three intermediate Japanese textbooks were employed for the collection of 985 nouns. The research methods began with selecting nouns with high adjusted frequency cited from Ishikawa (2014) and from the two corpora: NINJAL-LWP for TWC and BCCWJ. Next, 100 nouns with the most frequency along with their collocations in the form of noun + verb or case particle + verb were mainly studied. The findings revealed that there were word-combination types, including combinations and collocations. Several collocations were combined by polysemous nouns and verbs: *chūi o harau* and *fuan o oboeru*. It was also found that there was the tendency of using synonymous nouns, such as *jōtai* and *jōkyō*, which mostly appear in the pattern of *jōtai ni ochiiru* and *jōkyō o haakusuru*. All of the findings can be applied to the collocation corpus for Japanese word teaching and can be further studied with different synonymous words by observing the words normally co-occurring with them.

Key words

collocations, adjusted frequency, corpus, nouns, intermediate Japanese

1. บทนำ

จากการพัฒนาคลังข้อมูลภาษา (コーパス, Corpus) ของนักภาษาศาสตร์คอมพิวเตอร์ทำให้เกิดการศึกษาภาษาในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนคำปรากฏร่วมให้แก่ผู้เรียน (Strafella · 前川, 2015, 73-78) คำปรากฏร่วมในหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นกับคำปรากฏร่วมที่ใช้จริง (李, 2014, 63-77) ในประเทศไทยพบงานที่เกี่ยวข้องกับคำปรากฏร่วมและคลังข้อมูลภาษาอังกฤษจำนวนมาก (บุศรินทร์ เดชดำรงปรีชา, 2555; เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์, 2556; ปริมา มัลลิกะมาสและคณะ, 2557) แต่งานที่ศึกษาเกี่ยวกับคำปรากฏร่วมกับคลังข้อมูลภาษาญี่ปุ่นในประเทศไทยยังมีน้อย

จากข้อมูลดังกล่าวการนำองค์ความรู้ที่อยู่ในคลังข้อมูลภาษามาใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นมากขึ้นจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถของผู้เรียน โดยผู้เรียนจะสามารถเข้าใจการนำคำไปใช้ประกอบกันเพื่อสร้างประโยคที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยงานวิจัยนี้เน้นศึกษาจากคำนามว่าคำนามคำใดมีลักษณะการปรากฏร่วมที่จำเป็นต้องใช้คำกริยาคำใดในการประกอบกันเพื่อใช้ในประโยค หรือบริบทเฉพาะ การศึกษานี้เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคลังคำนามที่มีลักษณะปรากฏร่วมเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาเป็นรายการคำประกอบการนำไปใช้ หรือพจนานุกรมหรือเป็นข้อมูลอ้างอิงที่เป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนและผู้สอนต่อไปโดยงานวิจัยนี้มีแนวทางในการนำเสนอความรู้เกี่ยวกับคำตามแนวคิดการเรียนรู้ภาษาบนฐานข้อมูล (Data-Driven Learning) ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความถี่ คำปรากฏร่วมของคำนามกลุ่มเป้าหมาย ลักษณะคำปรากฏร่วม ความหมายและสถานการณ์การนำไปใช้

คำนามเป็นคำหลักในการวิจัยในครั้งนี้เนื่องจากมีข้อเสนอแนะเชิงระบบในการหาคำปรากฏร่วมจากคำนามโดย Nishina & Yoshihashi (2007) และ Kilgariff,

Rychly, Smrz, & Tugwell (2004) (อ้างถึงใน 中野 · 冨浦, 2011, 4) กล่าวว่าการค้นหาจากคำนามจะทำให้สามารถค้นหาคำปรากฏร่วมได้อย่างเป็นระบบมากกว่าการศึกษาจากคำกริยา เนื่องจากคำนามส่วนใหญ่มีความหมาย หรือความหลากหลายความหมายน้อยกว่าคำกริยา คำกล่าวนี้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ 山崎 (2014, 182) ที่พบคำนามที่มีความหมายเป็นนามธรรม จำต้องไม่ได้มีแนวโน้มถูกใช้ในหลายความหมายในข้อความเดียวกัน และไม่พบคำนามที่มีความหมายเป็นรูปธรรม ถูกใช้หลากหลายความหมายในข้อความเดียวกัน ทำให้เห็นว่า มีคำนามบางกลุ่มเท่านั้นที่มีหลายความหมาย

นอกจากลักษณะของคำนามข้างต้นแล้วผลการวิจัยเกี่ยวกับคำปรากฏร่วมก่อนหน้ายังแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาต่างประเทศมีปัญหาในการเลือกใช้คำกริยาที่จะมากำกับคำนามในความหมายที่ต้องการสื่อสาร (中野 · 冨浦, 2016) เช่น

×タバコを飲む ไม่เหมาะสม คำที่กริยาที่ควรปรากฏร่วมคือ 吸う (中野 · 冨浦, 2016, 7)

×興味を取る ไม่เหมาะสม คำที่กริยาที่ควรปรากฏร่วมคือ 持つ (中野 · 冨浦, 2016, 7)

คำนามเป็นคำที่เมื่อถูกใช้ในประโยคจะปรากฏร่วมกับคำกริยา คำคุณศัพท์ หรือคำนามด้วยกันทำให้การหาคำปรากฏร่วมครอบคลุมทั้งกลุ่มคำปรากฏร่วมรูปแบบคำนาม + คำกริยา ((名詞+) 助詞+動詞) รูปแบบคำนาม + คำคุณศัพท์ ((名詞+) 助詞+形容詞) และรูปแบบคำนาม + คำนาม (名詞+名詞) ซึ่งในงานวิจัยนี้มุ่งเป้าไปที่รูปแบบคำนาม + คำกริยาจากรูปแบบอื่น เนื่องจากในการนำไปใช้ในประโยค รูปแบบดังกล่าวมีการใช้มากกว่าและเป็นรูปแบบที่จะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนภาษาญี่ปุ่นในประเด็นการนำคำนามไปใช้ร่วมกับคำกริยา ส่วนรูปแบบอื่นนั้นเป็นกลุ่มเป้าหมายถัดไปในการศึกษา

การปรากฏร่วม (共起, Co-occurrence) และกฎการปรากฏร่วมกัน (共起制限, Co-occurrence Restriction) ตามคำนิยามในพจนานุกรมภาษาญี่ปุ่นเช่น 広辞苑 (2008, 725) คือ การที่คำที่แตกต่างกัน 2 คำถูกใช้ร่วมกันในประโยคหรือวลี เป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ทางความหมายของคำ 2 คำที่ปรากฏร่วมกัน มักหมายถึงการปรากฏร่วมกันระหว่างคำนามกับคำคุณศัพท์ คำกริยากับคำกริยาวิเศษณ์ และอื่น ๆ ส่วนกฎการปรากฏร่วมกันคือข้อจำกัดในการเลือกใช้คำที่เป็นคำปรากฏร่วมกับคำที่ใช้ในประโยคหรือวลี เช่น คำว่า “เขียน” หรือ 「書く」 จำเป็นต้องปรากฏร่วมกับกรรมที่เป็นคำนามจำพวก 「字」 “ตัวอักษร” หรือ 「手紙」 “จดหมาย” และคำนามอื่น

ลักษณะการปรากฏร่วมกันจึงเป็นลักษณะที่สังเกตได้จากการนำคำไปอยู่ในบริบทของประโยคหรือวลี ทำให้การศึกษาการปรากฏร่วมกันของคำมีประโยชน์ต่อการนำภาษาไปใช้ในการแต่งประโยค คำที่มีลักษณะการปรากฏร่วมกันเรียกว่า “คำปรากฏร่วม” หรือ Collocation ในภาษาอังกฤษและ 連語 ในภาษาญี่ปุ่น ปัจจุบันในภาษาญี่ปุ่นเองก็ใช้คำทับศัพท์ コロケーション ในการเรียกกลุ่มคำชนิดนี้

คำปรากฏร่วมคือคำที่เกิดจากการรวมกันของคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป เป็นคำที่มักปรากฏร่วมกัน (Strafella et al., 2012) คำปรากฏร่วมถูกแบ่งออกเป็นชนิดแตกต่างกันไปตามลักษณะการปรากฏร่วมกันของคำ คำที่มีการรวมกันอย่างเหนียวแน่นไม่สามารถเดาความหมายจากคำที่มาประกอบกันได้หลายครั้งถูกจัดเป็นสำนวน (慣用語, Idiom) เช่น

鯖を読む 胡麻を播る 腹が立つ

ทั้ง 3 คำข้างต้นไม่สามารถเดาความหมายจากคำที่ปรากฏร่วมได้ ในขณะที่ตัวอย่างคำต่อไปนี้ถูกจัดเป็นคำปรากฏร่วม

白紙に戻る 傘をさす
いびきをかく 目がない

ความแตกต่างระหว่างสำนวนกับคำปรากฏร่วมคือความหมายของสำนวนมีลักษณะประสาณกลมกลืนเป็นความหมายใหม่ไม่สามารถคาดคะเนความหมายของคำทั้งหมดจากความหมายของคำที่ปรากฏร่วมกันได้ เช่น 腹が立つ ซึ่งมีความหมายว่า “โกรธ” ในขณะที่ความหมายของคำ 腹 มีความหมายว่า “ท้อง” ส่วน 立つ มีความหมายว่า “ยืน” ซึ่งมีความหมายแตกต่างจากความหมายโกรธของคำเมื่อรวมกันเป็นสำนวน ส่วนคำปรากฏร่วมที่หมายถึงในงานวิจัยนี้คือคำเช่น 傘をさす ความหมาย “กางร่ม” ซึ่งเข้าใจความหมายจากคำทั้งสองที่ปรากฏร่วมกันได้ ส่วนคำ 目がない ความหมาย “ชอบแบบไม่มีลืมหูลืมตา หลงใหล” พอคาดเดาความหมายได้แต่อาจทำความเข้าใจได้ยากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับคำปรากฏร่วม 傘をさす เนื่องจากคำนาม 目 เป็นคำหลายความหมาย หรือ 多義語 แต่ยังคงแปลความหมายคำว่า ない ได้ตามความหมายประจำคำ จากตัวอย่าง 腹が立つ、傘をさす และ 目がない ทำให้เห็นระดับของความเกี่ยวเนื่องกันของคำเชิงโครงสร้างและความหมาย โดยกลุ่มคำปรากฏร่วมตามความหมายที่ได้นิยามไว้ข้างต้นคือ กลุ่มคำที่มีลักษณะเดียวกับ 傘をさす และ 目がない ส่วนคำเช่น 腹が立つ เป็นคำประเภทสำนวน งานที่กล่าวเกี่ยวกับการปรากฏร่วมกันของคำคือ 国広 (1985; 1987, อ้างถึงใน 寺嶋, 2016) ซึ่งแบ่งระดับการรวมกันของคำออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับ 1 การรวมกันอย่างอิสระ (自由結合) โดยความหมายมาจากความหมายของคำแต่ละคำ เช่น 冷たい水、ごはんを食べる

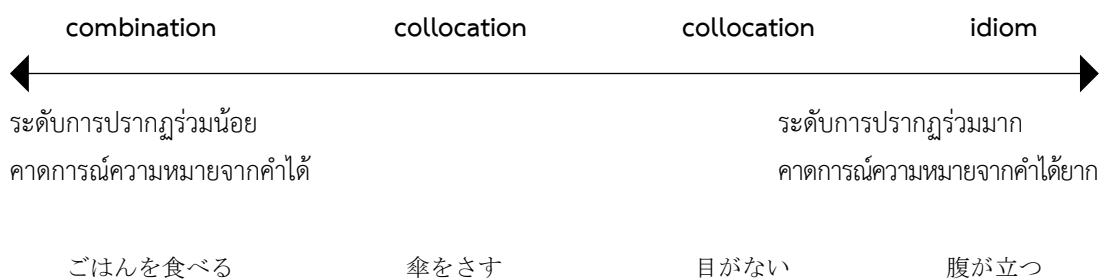
ระดับ 2 การรวมกันค่อนข้างจำกัดโดยความหมายมาจากความหมายของคำแต่ละคำ (制限結合) เช่น 傘をさす

ระดับ 3 การรวมกันแบบจำกัดโดยความหมายของคำเป็นความหมายใหม่ที่แตกต่างไปจากความหมายของคำที่มารวมกัน (慣用語) เช่น 手を染める

ในงานของ 国広 ไม่ได้กล่าวถึงคำปรากฏร่วมแต่

การแบ่งระดับเช่นนี้สอดคล้องกับการแบ่งคำปรากฏร่วมกันกับสำนวนในปัจจุบัน กล่าวคือ คำที่มีการรวมกันในระดับ 3 ถูกจัดเป็นสำนวนเช่นคำ 腹が立つ ที่ยกตัวอย่างไว้ข้างต้น ส่วนคำที่มีการรวมกันในระดับ 2 ถูกจัดเป็นคำปรากฏร่วมกันเช่นคำ 傘をさす และ 目がない ส่วนคำที่มีการรวมกันในระดับ 1 เป็นการรวมกันโดยทั่วไปของคำที่ไม่จำเป็นต้องปรากฏร่วมกันเสมอไป เช่น 「ごはんを食べる」「学校へ行く」「お菓子を買う」 เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นนักวิจัยฯ ทับทิม (2560, น. 143-150) จึงสรุปแบ่งประเภทของคำปรากฏร่วมกันออกได้ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 ระดับการปรากฏร่วมกันของคำ

1. กลุ่มคำปรากฏร่วมกันกลุ่ม 「傘をさす」
คำปรากฏร่วมกันกลุ่มนี้มีลักษณะเด่นคือคำนามที่ปรากฏร่วมกันเป็นคำนามที่มีความหมายตามรูปคำที่ปรากฏ ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำได้ทันที ตัวอย่างคำปรากฏร่วมกันในกลุ่มนี้ เช่น 意見を聞く、問題を抱える、文句を言う、連絡を取る

2. กลุ่มคำปรากฏร่วมกันกลุ่ม 「目がない」
คำปรากฏร่วมกันกลุ่มคำนี้มีลักษณะเด่นคือคำนามที่ปรากฏร่วมกันเป็นคำนามที่มีหลายความหมายและความหมายที่ปรากฏไม่ใช่ความหมายหลักมักเป็นความหมายรอง ผู้เรียนสามารถเข้าใจความหมายของคำได้กรณีเข้าใจความหมายรองของคำนาม ตัวอย่างคำปรากฏร่วมกันในกลุ่มนี้ เช่น 頭を使う、耳を貸す、口にする、気

を配る、鼻で笑う ลักษณะเด่นของกลุ่มคำปรากฏร่วมกันกลุ่มนี้คือคำนามที่ปรากฏร่วมกันเป็นคำนามอวัยวะซึ่งเป็นคำนามกลุ่มที่มีหลายความหมายงานของ 松野・杉浦 (2004, อ้างถึงใน 俞, 2009, 132-133) ได้ตั้งเกณฑ์การพิจารณาลักษณะของคำที่เป็นคำปรากฏร่วมกันไว้ 6 เกณฑ์คือ

1. ความถี่ของการเกิดร่วมกัน (語の組み合わせの頻度)
2. ความเหนียวแน่นของการเกิดร่วมกัน (語の組み合わせの結びつきの強さ)
3. ปัจจัยกำหนดให้คำปรากฏร่วมกัน (語の組み合わせの制限要因)

4. ความเกี่ยวเนื่องทางโครงสร้าง (語の組み合わせの統語的つながり)

5. ระดับความสามารถในการคาดคะเนความหมายของคำ (語の組み合わせの意味予測度)

6. ความสัมพันธ์ทางความหมาย (ใกล้ชิดหรือห่าง) ของคำที่ประกอบกัน (語の組み合わせの連続性と距離) โดยลักษณะในข้อที่ 1, 2 และ 5 เป็นลักษณะของคำปรากฏร่วมกันที่งานวิจัยนี้ใช้เป็นเกณฑ์หลักร่วมกันในการพิจารณาคำปรากฏร่วมกัน โดยความถี่ของการเกิดร่วมกันในข้อ 1 คือ ความถี่ของคำปรากฏร่วมกันทั้งคำที่ปรากฏร่วมกันและถูกนำไปใช้จริง

ความเหนียวแน่นของการเกิดร่วมกันในข้อ 2 คือ คำ MI ซึ่งคำ MI มีลักษณะเด่นคือแม้ความถี่ของคำจะ

น้อยแต่คำที่ปรากฏร่วมกันอย่างเหนียวแน่นก็สามารถแสดงผลได้ เป็นสถิติที่ได้มาจากการเปรียบเทียบความถี่คำเมื่อปรากฏอย่างอิสระกับความถี่ของคำเมื่อปรากฏร่วมกัน (滝沢, 2006)

และลักษณะสุดท้ายคือระดับความสามารถในการคาดคะเนความหมายของคำในข้อ 5 ซึ่งเป็นลักษณะเรื่องความหมายของคำที่ปรากฏร่วมกัน กรณีสามารถคาดคะเนความหมายของคำปรากฏร่วมทั้งคำได้จัดได้ว่าเป็นคำปรากฏร่วม กรณีที่ไม่สามารถคาดคะเนความหมายของคำปรากฏร่วมทั้งคำได้จากคำที่มารวมกัน กรณีเช่นนี้จัดได้ว่าเป็นคำในกลุ่มสำนวน

งานวิจัยเกี่ยวกับคำปรากฏร่วมภาษาญี่ปุ่นมีทั้งงานที่ศึกษาความสามารถในการใช้ของผู้เรียนภาษา เช่น 劉 (2018), 滝沢 (1999), 李 (2016) นอกจากงานวิจัยคำปรากฏร่วมในแง่ของศึกษาศาสตร์แล้วยังมีงานวิจัยที่ศึกษาในลักษณะของความถี่หรือความแพร่หลายในการนำคำปรากฏร่วมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น งานของ 李 (2014) และ Strafella・前川 (2015) ยกตัวอย่างรายละเอียดการวิจัยบางงานวิจัยข้างต้นได้ดังนี้

劉 (2018, 31-45) แสดงผลการใช้คำปรากฏร่วมของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวจีนว่ามีความแตกต่างกับเจ้าของภาษาโดยคำปรากฏร่วมที่มีค่า $M \geq 10$ ผู้เรียนมีแนวโน้มใช้น้อยกว่าเจ้าของภาษาและมีแนวโน้มใช้คำปรากฏร่วมที่มีความถี่สูงบ่อยครั้งมากกว่าเจ้าของภาษา ผลการค้นพบนี้สอดคล้องกับผลวิจัยของ Durrant & Schmitt (2009, อ้างถึงใน 劉, 2018, 38)

李 (2014, 63-77) ศึกษาเปรียบเทียบคำปรากฏร่วมในหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในประเทศจีนกับคำปรากฏร่วมที่ใช้จริงในคลังข้อมูลภาษา BCCWJ (Balanced Corpus of Contemporary Written Japanese) โดยพบว่าในหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นในประเทศจีนมีจำนวนคำปรากฏร่วมจำนวนมาก แต่คำที่ปรากฏมีแนวโน้มไม่ใช่คำที่ใช้บ่อยในชีวิตประจำวัน คำปรากฏร่วมที่ใช้บ่อยในการใช้จริงแต่ไม่พบในหนังสือ

เรียนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในประเทศจีน คือ คำปรากฏร่วม 14 คำต่อไปนี้

影響を与える	役割を果たす	影響を受ける
影響を及ぼす	活動を行う	意見を聞く
調査を行う	責任を負う	向上を図る
措置を取る	事業を行う	声を聞く
絵を描く	時間を掛ける	

จากผลการศึกษาของ 劉 และ 李 แสดงให้เห็นประเด็นที่เชื่อมโยงกัน 2 ประเด็น คือ 1) ความแตกต่างของคำปรากฏร่วมที่ปรากฏในหนังสือเรียนกับการใช้จริง และ 2) ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นมีแนวโน้มสามารถนำคำไปใช้ในลักษณะการปรากฏร่วมกันของคำได้น้อย ประเด็นทั้ง 2 ประเด็นนี้เชื่อมโยงกันเนื่องจากแสดงให้เห็นว่ากระบวนการป้อนข้อมูลภาษาญี่ปุ่นเข้าโดยอาศัยหนังสือเรียน ตำราเรียนยังมีส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์ ไม่สะท้อนการใช้จริงทำให้ส่งผลต่อผลผลิตและผลลัพธ์ที่ออกมาคือความเข้าใจและการนำไปใช้ของผู้เรียน

งานวิจัยก่อนหน้าทั้งงานวิจัยคำปรากฏร่วมภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ (佐治, 1992; 秋元, 2002, อ้างถึงใน 李, 2016, 1; Zhou, 2016, 42; Demir, 2018, 298) ต่างระบุผลการวิจัยสอดคล้องในประเด็นรูปแบบคำปรากฏร่วมที่พบมาก และเป็นรูปแบบที่ผู้เรียนใช้ผิดบ่อยหรือมีปัญหาในการใช้มากที่สุด คือ รูปแบบคำปรากฏร่วมระหว่างคำนามกับคำกริยา เช่นในงานของ 秋元 ระบุว่าพบคำปรากฏร่วม 「名詞 + を + 動詞」 มากที่สุด ส่วนในงานของ 佐治 ระบุว่าคำปรากฏร่วม 「名詞 + を + 動詞」 เป็นรูปแบบที่ผิดมากที่สุด

การวิจัยเรื่องคำปรากฏร่วมยังมีประโยชน์ต่อการศึกษาลักษณะการปรากฏร่วมของคำ เช่น ในงานวิจัยของ 中溝他 (2002) ที่ศึกษาคำปรากฏร่วมของคำนาม 「影響」 จากคลังข้อมูลภาษา BCCWJ โดยให้ผลคำกริยาที่ปรากฏร่วมคือ 「影響を」 及ぼす、与える、受ける、もたらす และ 「影響が」 出る、及ぶ、生じる、懸念する (懸念される)、見る (見られる)、

現われる การศึกษาของ中溝他 ศึกษาคำปรากฏร่วมของคำนามคำเดียวคือ「影響」เท่านั้น ทำให้การนำมาประยุกต์ใช้อาจยังไม่กว้างเท่าไร นักวิจัยที่ศึกษาด้วยคำที่มีจำนวนมากกว่า中溝他 คือ 大曾 (2002) ซึ่งศึกษาการใช้ระหว่างคำนาม 3 คำ คือ 「影響、刺激、感動」ที่ปรากฏร่วมกับคำกริยา เช่น 「影響を与える」「影響を及ぼす」「刺激を与える」「感動を与える」กับคำกริยา「影響する」「刺激する」และ「感動させる」ซึ่งสามารถใช้แทนกันในความหมายที่ไม่ต่างกันได้โดยศึกษาจากคลังข้อมูลภาษาประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ หนังสือพิมพ์ไมนิจิที่ตีพิมพ์ในปี 1999 ทั้งปี ซึ่งผลจากการศึกษาความถี่ให้ผลที่เป็นประโยชน์ต่อการนำคำปรากฏร่วมไปใช้ กรณีคำนาม「影響」มีผลการใช้ในรูปแบบคำปรากฏร่วมมีความถี่ในการใช้มากกว่าการใช้ในลักษณะคำกริยาในรูปแบบ「名詞 + する」กรณีคำนาม「刺激」และ「感動」ปรากฏการใช้ในรูปแบบคำกริยาในรูปแบบ「名詞 + する」มากกว่ารูปคำปรากฏร่วม เช่น 「刺激を与える、刺激を受ける」「感動を受ける」

นอกจากงานของ 中溝他 และ 大曾ยังปรากฏงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำความหมายคล้ายโดยอาศัยการปรากฏร่วมของคำในการวิเคราะห์ได้แก่ งานของ 鈴木 (2009) ซึ่งศึกษาความแตกต่างระหว่างคำกริยา「呼ぶ」กับ「招く」เมื่อปรากฏร่วมกับคำนาม「疑惑、混乱、反発、誤解、幸運」ในการศึกษาคำปรากฏร่วมภาษาอังกฤษก็ปรากฏข้อมูลของการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อการเลือกใช้คำปรากฏร่วม เช่น งานของ Rafe & Anthony (2017, 22) ที่กล่าวถึงผลการศึกษาคำปรากฏร่วมทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างคำคุณศัพท์ fast และ quick ที่สามารถใช้แทนกันได้บางบริบทเท่านั้น

ในงานวิจัยนี้ศึกษาคำปรากฏร่วมของคำนามจำนวน 100 คำที่มีความถี่สูงในคลังข้อมูลภาษา 2 ชนิด ทั้งนี้เพื่อให้ได้คำปรากฏร่วมที่สะท้อนความถี่ในการใช้จริงมากที่สุด โดยเริ่มจากการคัดคำนามด้วยความถี่ในการใช้จริงก่อนนำมาหาคำปรากฏร่วมเพื่อให้ได้มาซึ่งคลังคำปรากฏร่วม

ของคำนามกลุ่มดังกล่าว คำนามที่เป็นคำเป้าหมายนำมาจากหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นในชั้นกลาง เนื่องจากเป็นแหล่งข้อมูลที่บรรจุคำนามในภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางและสามารถนำผลคำปรากฏร่วมที่รวบรวมได้ไปทดสอบว่ามีคำปรากฏร่วมปรากฏในหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้กันอยู่หรือไม่ ในงานวิจัยต่อยอด และผลงานวิจัยที่ได้จะเป็นคลังคำปรากฏร่วมที่สามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในชั้นกลางหรือชั้นสูงได้ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมคำนามที่มีความถี่ในการใช้สูงจากการตรวจสอบในคลังข้อมูลภาษา
2. เพื่อวิเคราะห์คำปรากฏร่วมของคำนามที่มีความถี่สูงในข้อ 1

3. ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูลเพื่อสืบค้นคำนามที่มีลักษณะปรากฏร่วม

หนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 3 เล่ม ได้แก่

- 1) หนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลาง 『みんなの日本語中級』 คำศัพท์จากส่วนบทอ่านจำนวน 12 บทอ่าน จำนวนคำนามที่พบ 331 คำ
- 2) หนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางสำหรับผู้เรียนชั้นกลางในประเทศญี่ปุ่น 『日本で学ぶ留学生のための中級日本語教科書「出会い」』 คำศัพท์จาก 6 บท จำนวนคำนามที่พบ 329 คำ
- 3) หนังสือตรวจสอบคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นระดับ 2 เก่า 『日本語能力試験直前対策 文字・語彙2級』 ในส่วนภาคผนวก 「熟語の多い漢字」 จำนวนคำนามที่พบ 325 คำ

รวมจำนวนคำนามจากหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นทั้งหมดเท่ากับ 985 คำ การเลือกหนังสือเรียนทั้ง 3 เล่มดังกล่าวเนื่องจาก 2 เล่มแรกเป็นหนังสือเรียนที่ใช้ในสถานศึกษาบางแห่งในประเทศไทย และใช้ในสถานศึกษาบางแห่งในประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งเป็นหนังสือเรียนที่

มีบทอ่านและคำศัพท์ที่สะท้อนการใช้ภาษาญี่ปุ่นในชีวิตประจำวัน ส่วนหนังสือตรวจสอบคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นระดับ 2 เก่าแม้จะเป็นหนังสือรวบรวมคำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นระดับ 2 เก่าแต่เป็นหนังสือที่มีกระบวนการคัดเลือกคำที่มีแนวโน้มปรากฏในข้อสอบ คำนามที่ได้จากหนังสือเล่มนี้และหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นอีก 2 เล่มข้างต้นถูกคัด 100 คำนามแรกด้วยความถี่ในการใช้จริงจากคลังข้อมูลภาษา 2 ชนิด จึงเป็นกลุ่มคำนามที่มีแนวโน้มการใช้ในภาษาญี่ปุ่นค่อนข้างสูงซึ่งมีประโยชน์ในการนำมาวิเคราะห์หาค่ากริยาที่ปรากฏร่วมในการใช้

4. นิยามคำศัพท์เฉพาะ

คำปรากฏร่วม หรือ コロケーション หมายถึง คำที่ประกอบด้วยคำตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปโดยมีค่า $MI \geq 3$ ไม่ปรากฏในพจนานุกรมสำนวน (慣用句) Weblio (https://www.weblio.jp/phrase/慣用句_1)¹

5. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมคำนามจากหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นจำนวน 3 เล่มตามรายชื่อข้างต้นได้จำนวนคำนามทั้งหมด 985 คำ

2. นำคำนามที่รวบรวมได้หาค่าความถี่ที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษา 2 ชนิด² คือ

2.1 คลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC (<http://nlt.tsukuba.lagoinst.info/>) ของมหาวิทยาลัยทซุกุเบะ (University of Tsukuba) จำนวนคำ ณ ช่วงเวลาระหว่างทำการสำรวจ คือ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. 2018 มีจำนวน 1,137,810,000 คำ

2.2 คลังข้อมูลภาษาเขียนภาษาญี่ปุ่นในปัจจุบัน 『現代日本語書き言葉均衡コーパス』 หรือ BCCWJ (Balanced Corpus of Contemporary

Written Japanese) (<http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/>) จำนวน คำ ณ ช่วงเวลาระหว่างทำการสำรวจ คือ ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม ค.ศ. 2018 มีจำนวนคำทั้งหมด 105,000,000 คำ

3. คำนวณค่าความถี่ปรับแต่ง (調整頻度, Adjusted Frequency) โดยคำนวณบนสัดส่วนต่อ 1 ล้านคำ (Per Million on Word: PMW) อ้างอิงสูตรการคำนวณจากงานของ 石川 (2014, 114-115) โดยสรุปสูตรการคำนวณได้ดังนี้

$$\frac{\text{ความถี่ของคำที่ปรากฏ (raw frequency)}}{\text{จำนวนคำทั้งหมดในคลังข้อมูลภาษา}} \times 1,000,000 = \text{PMW}$$

โดยคำนวณค่าความถี่ปรับแต่งทั้งจากคลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC และคลังข้อมูลภาษา BCCWJ

4. นำคำนามที่มีค่าความถี่ปรับแต่งสูง 100 คำแรกมาศึกษาหาลักษณะปรากฏร่วม (共起性, Co-occurrence) โดยใช้ค่าความถี่ในการใช้และค่า MI ซึ่งปรากฏในคลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเป็นเกณฑ์หลัก โดยตั้งเกณฑ์ค่า MI ไว้ที่ ≥ 3 พิจารณาค่าความถี่ประกอบการคัดเลือกเนื่องจากแม้ว่าคำนามและคำกริยาที่ปรากฏร่วมจะมีค่า MI สูง แต่ค่าความถี่เป็นสิ่งแสดงค่าการนำไปใช้จริงในบริบทต่าง ๆ และหลายครั้งค่า MI ไม่ได้สะท้อนลักษณะการปรากฏร่วมที่แท้จริง เช่น มักพบการแสดงคำปรากฏร่วม 「内容がする、内容がいる、内容がくる」 ในค่า MI ที่สูงแต่เมื่อพิจารณารายละเอียดตัวอย่างที่นำเสนอประกอบจะพบว่าเป็นลักษณะการปรากฏร่วมกับรูปไวยากรณ์มากกว่าโดย 「内容がする」 มาจาก 「どういった内容にする」 หรือ 「不備のないよう

¹ Weblio เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมพจนานุกรมหลากหลายประเภท เป็นเว็บไซต์รวมคำศัพท์มากกว่า 665 ประเภท (ข้อมูล ณ ค.ศ. 2016) ก่อตั้งโดยบริษัทห้างหุ้นส่วนจำกัด Weblio (<https://www.weblio-inc.jp/>) เป็นแพลตฟอร์มขนาดใหญ่ที่รวบรวมพจนานุกรมไว้หลากหลายมากที่สุด

² คลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC รวบรวมข้อมูลภาษาจาก URL จำนวน 3,500,000 URL รวบรวมระหว่างเดือนมกราคม 2012 รวม จำนวนตัวอย่างประโยคเท่ากับ 46,727,000 ประโยค ส่วนคลังข้อมูลภาษา BCCWJ มีเอกสารรวบรวมไว้ 11 ประเภท (書籍、雑誌、新聞、白書、教科書、広報紙、Yahoo! 知恵袋、Yahoo! ブログ、韻文、法律、国会会議録) โดยช่วงปีอยู่ระหว่าง ค.ศ. 1971-2008 (ที่มา <http://nlt.tsukuba.lagoinst.info/> และ <http://www.kotonoha.gr.jp/shonagon/>)

にしてください」 และความหมายของคำที่มาประกอบกันเป็นประเด็นหนึ่งที่น่ามาประกอบการคัดเลือก โดยเกณฑ์การคัดเลือกดังกล่าวประยุกต์จากงานของ松野・杉浦 ในข้อที่ 1, 2 และ 5 ตามที่อธิบายไว้ข้างต้น

6. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิจัยตามขั้นตอนดังกล่าวนำเสนอผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 คำนาม 100 คำแรกที่มีความถี่ปรากฏสูงจากคลังข้อมูลภาษา 2 ชนิด

คำนามลำดับ 1-25	คำนามลำดับ 26-50	คำนามลำดับ 51-75	คำนามลำดับ 76-100
1. 情報	26. 機関	51. 事実	76. 予定
2. 社会	27. 理由	52. 事故	77. イメージ
3. 研究	28. 意見	53. 保護	78. 会議
4. 地域	29. 影響	54. 人生	79. 事務
5. 仕事	30. 期間	55. 価格	80. 文字
6. 企業	31. 支援	56. 目標	81. 音楽
7. 環境	32. 安全	57. 違い	82. タイプ
8. 活動	33. 相談	58. 資料	83. 不安
9. 内容	34. 原因	59. 分野	84. 表現
10. 結果	35. 作品	60. 現実	85. 記事
11. 状態	36. 思い	61. 課題	86. 道路
12. 状況	37. 能力	62. ポイント	87. 利益
13. 意味	38. 条件	63. 事件	88. 代表
14. 重要	39. 文化	64. 報告	89. 福祉
15. サービス	40. 自由	65. 考え	90. 年齢
16. 効果	41. 行動	66. 都市	91. 改善
17. 目的	42. 国際	67. 海外	92. 実施
18. 自然	43. 作業	68. 販売	93. 様子
19. 制度	44. 健康	69. 注意	94. 解決
20. 調査	45. メール	70. 学習	95. 選択
21. 商品	46. 確認	71. 国家	96. 検討
22. 機能	47. 価値	72. 考え方	97. 交通
23. 会社	48. 意識	73. 特徴	98. 努力
24. 施設	49. 知識	74. 希望	99. 回答
25. 計画	50. 家庭	75. 担当	100. 世紀

(สรุปผลในตารางโดยผู้เขียน)

คำนาม 100 คำข้างต้นเป็นคำนามที่มีความถี่สูงที่ปรากฏทั้งในคลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC และในคลังข้อมูลภาษา BCCWJ เมื่อนำคำนามแต่ละคำไปหาคำปรากฏร่วมจากคลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP

for TWC โดยใช้เกณฑ์ความถี่ที่ปรากฏในการใช้จริง ประกอบการพิจารณาร่วมกับความหมายของคำ และค่า MI ระดับ ≥ 3 นำเสนอผลการศึกษาคำปรากฏร่วมของคำนามแต่ละคำบางส่วนได้ตามตารางที่ 2 ด้านล่าง

ตารางที่ 2 คำปรากฏร่วมของคำนาม 100 คำแรกที่มีความถี่ในการใช้และความถี่ปรุงแต่งจากคลังข้อมูลภาษา 2 ชนิด

คำนามลำดับ 1-25	คำนามลำดับ 26-50	คำนามลำดับ 51-75	คำนามลำดับ 76-100
情報を提供する	(医療) 機関を受診する	事実を知る	予定を立てる
情報が入る	機関を利用する	事実がある	予定がある
社会に出る	理由を聞く	事故が起きる	イメージを持つ
社会を作る	理由がある	事故が発生する	イメージがある
研究を行う	意見を聞く	保護を受ける	会議を開く
研究に取り組む	意見が分かれる	保護に努める	会議で決定される
地域に根ざす	影響を与える	人生を送る	事務を行う
地域で暮らす	影響を受ける	人生を歩む	事務を処理する
仕事をする	期間を定める	価格を下げる	文字を書く
仕事に就く	期間が満了する	価格が下がる	文字を入力する
企業に就職する	支援を行う	目標を達成する	音楽を聞く
企業をする	支援をする	目標を持つ	音楽が流れる
環境を作る	安全を確保する	違いがある	タイプが違う
環境に配慮する	安全を守る	違いを感じる	タイプに分ける
活動を行う	相談に乗る	資料を作成する	不安になる
活動に取り組む	相談を受ける	資料を集める	不安を感じる
内容を確認する	原因となる	分野で活躍する	表現をする
内容が分かる	原因になる	分野に特化する	表現を使う
結果を出す	作品を作る	現実を直視する	記事を書く
結果が出る	作品に仕上がる	現実を受け入れる	記事がある
状態に陥る	思いをする	課題を解決する	道路を走る
状態を保つ	思いがある	課題に取り組む	道路に面する
状況を把握する	能力を持つ	ポイントを押さえる	利益を得る
状況に陥る	能力がある	ポイントをまとめる	利益が出る
意味を持つ	条件を満たす	事件が起きる	代表を務める
意味がある	条件が揃う	事件を起こす	代表になる
重要になる	文化を持つ	報告をする	福祉を増進する
重要となる	文化に触れる	報告がある	福祉に貢献する
サービスを提供する	自由にする	考えを持つ	年齢を重ねる
サービスが受けられる	自由を奪う	考えがある	年齢になる
効果がある	行動をする	都市をつくる	改善を図る
効果を発揮する	行動に移す	都市をする	改善に努める
目的とする	国際**	海外に進出する	実施を図る
目的を達成する	国際社会**	海外に輸出する	実施に努める
自然に恵まれる	作業をする	販売を行う	様子を見る
自然を守る	作業に入る	販売をする	様子が分かる

ตารางที่ 2 (ต่อ)

คำนามลำดับ 1-25	คำนามลำดับ 26-50	คำนามลำดับ 51-75	คำนามลำดับ 76-100
制度を利用する	健康を守る	注意を払う	解決を図る
制度が導入される	健康に留意する	注意をする	解決に向ける
調査を行う	メールを送る	学習をする	選択をする
調査をする	メールが届く	学習を進める	選択を迫る
商品を購入する	確認をする	国家が成立する	検討を行う
商品を買う	確認ができる	国家を作る	検討を進める
機能を持つ	価値を高める	考え方をする	交通を確保する
機能を使う	価値がある	考え方がる	交通を利用する
会社に勤める	意識を持つ	特徴を持つ	努力をする
会社を辞める	意識がある	特徴がある	努力を続ける
施設を利用する	知識を持つ	希望を持つ	回答をする
施設を作る	知識を(身に)つける	希望に沿う	回答を得る
計画を立てる	家庭を築く	担当になる	世紀に入る
計画に基づく	家庭を持つ	担当をする	世紀を迎える

(สรุปผลในตารางโดยผู้เขียน)

จากตารางที่ 2 ข้างต้น คู่คำปรากฏร่วมกันนำเสนอเป็นผลการศึกษาบางส่วนโดยการศึกษาคำปรากฏร่วมมีแนวคิด 2 แนวคิด คือ แนวคิด phraseological perspective และ แนวคิด frequency-based perspective ในงานวิจัยนี้แม้จะเน้นการศึกษาตามแนวทางการหาความถี่ของคำปรากฏร่วม แต่เนื่องจากทฤษฎีความถี่ได้กำหนดค่า MI ที่มีความหมายไว้ที่ ≥ 3 กรณีใช้เกณฑ์ค่า MI เพียงอย่างเดียวจะทำให้ข้อมูลที่ได้มีทั้งคำปรากฏร่วม คำที่ปรากฏร่วมกันอย่างอิสระ และสำนวนปะปนเข้ามาทำให้แยกไม่ออก ในงานวิจัยนี้จึงนำแนวทางการวิเคราะห์ของ phraseological approach เข้ามาร่วมในการคัดเลือกคำปรากฏร่วมของคำนามแต่ละคำโดยอาศัยค่าความถี่ในการใช้ในลำดับสูง การทวนสอบความถี่และค่า MI การปรากฏร่วมจากคำกริยา และความหมายที่สามารถคาดเดาจากความหมายของคำที่มาปรากฏร่วมกันเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกคำปรากฏร่วมของคำนามแต่ละคำ จากผลการศึกษาทำให้เห็นว่าคำปรากฏร่วมที่ปรากฏในตารางที่ 2 เป็นคำปรากฏร่วมทั้งที่อยู่ในกลุ่มคำปรากฏร่วมทั่วไป (Combination) เช่น 「ごはんを食べる」 และคำปรากฏร่วม (Collocation)

ในรูปแบบ 「傘をさす」 เป็นส่วนใหญ่ ส่วนกลุ่มคำปรากฏร่วมในกลุ่ม 「目がない」 ไม่พบในงานวิจัยนี้ทั้งนี้อาจเนื่องจากคำนามซึ่งเป็นคำหลักในการวิจัยนี้ไม่ปรากฏคำนามอวัยวะซึ่งเป็นกลุ่มคำนามที่มีแนวโน้มเป็นคำหลายความหมาย

คำปรากฏร่วมบางส่วนที่นำเสนอในตารางที่ 2 มีหลายคำที่ควรจำความหมายของทั้งคำมากกว่าการจำความหมายแยกคำ เนื่องจากเมื่อคำแต่ละคำมารวมกัน การจำความหมายทั้งคำจะช่วยลดภาระของผู้เรียนได้ ดีกว่าการแยกจำเป็นคำ ๆ ข้อมูลคำปรากฏร่วมจึงเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้กลุ่มคำที่สามารถนำไปใช้ในประโยคได้ง่ายกว่าการจำแยกคำ เช่น คำปรากฏร่วม 「社会に出る」 「結果を出す」 「相談に乗る」 「人生を送る」 ความหมายและลักษณะการใช้ เช่น

社会に出る ความหมาย “③世の中。世間。家庭や学校に対して利害関心によって結びつく社会をいう。「一に出る」”(広辞苑, 2008, 1294) (เข้าสู่สังคมที่ไม่ใช่ครอบครัวหรือโรงเรียน เป็นสังคมในที่ทำงาน) ลักษณะประโยคที่ใช้

(1) 卒業後、ほとんどの卒業生は、そのまま社会に出る。
結果を出すความหมาย “取り組みの結果として好ましい成績をあげるさま” (Weblio類語辞典) (ทำให้สำเร็จ ทำสำเร็จ)

(2) 今回の仕事で結果を出したい。
相談に乗るความหมาย “相談を受ける、相談相手になる、などの意味の表現。「乗る」はこの場合「相手になる」といった意味合い” (Weblio 辞書) (ให้คำปรึกษา) ลักษณะประโยคที่ใช้

(3) 会社に入った頃、先輩たちによく相談に乗ってくれた。
人生を送るความหมาย “生まれてから死ぬまでを生きること” (Weblio類語辞典) (ใช้ชีวิต) ลักษณะประโยคที่ใช้

(4) 残りの人生を故郷で送りたい。
ตัวอย่างคำปรากฏการณ์ข้างต้นเป็นกลุ่มคำที่ควรนำเสนอการใช้ทั้งคำซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมาย และลักษณะการใช้ไปพร้อม ๆ กัน แต่ที่ผ่านมากการนำเสนอคำศัพท์มีแนวโน้มนำเสนอแบบแยกคำโดยแยกเป็นรายการคำนามและรายการคำกริยาเช่นกรณีที่ได้เห็นได้ชัดคือคำปรากฏการณ์ 相談に乗る ส่วนใหญ่ผู้เรียนเรียนคำศัพท์แยกกัน เมื่อผู้เรียนพบคำปรากฏการณ์นี้อาจยากในการเข้าใจความหมายของคำทั้งคำ

จากการพิจารณาคำปรากฏการณ์ของคำนามทำให้เห็นลักษณะของคำปรากฏการณ์นอกเหนือจากที่อธิบายไว้ในส่วนบทนำ กล่าวคือกลุ่มคำปรากฏการณ์ในรูปแบบ 「傘をさす」 ที่พบในงานวิจัยนี้มีทั้งคำนามที่ปรากฏการณ์เป็นคำหลายความหมาย และมีหลายกรณีที่คำกริยาที่ปรากฏการณ์เป็นคำหลายความหมาย ยกตัวอย่างคำปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ดังนี้

ตัวอย่างคำนามที่ปรากฏการณ์เป็นคำหลายความหมาย
ポイントを押さえる ポイントをまとめる
คำปรากฏการณ์ข้างต้นต้องอาศัยความรู้เรื่องคำนามหลายความหมาย

ポイントมีความหมาย จุด ประเด็นสำคัญ รวมถึงความหมายเต็ม หรือคะแนน

ตัวอย่างคำกริยาที่ปรากฏการณ์เป็นคำหลายความหมาย
注意を払う 不安に襲われる 実施を図る
予定が狂う 不安を抱える 実施に移す
音楽を流す 不安を覚える 解決を図る
音楽が流れる 年齢を重ねる 交通が滞る
課題を抱える 改善を図る 努力を払う

คำปรากฏการณ์ข้างต้นต้องอาศัยความรู้เรื่องคำกริยาหลายความหมาย³

払う มีความหมาย ปัดเป่า ไล่ออกไป จ่าย (เงิน) รวมถึงความหมาย ให้ใจหรือตั้งใจกับบางสิ่งบางอย่าง
狂う มีความหมาย บ้าคลั่ง รวมถึงความหมาย (แผนการ หรือการคาดการณ์) คลาดเคลื่อน

抱える มีความหมาย กอด รวมถึงความหมาย มี (ปัญหา หรือบางอย่าง) อยู่ในครอบครอง

流す・流れる มีความหมาย การทำให้ของเหลวเคลื่อนที่หรือการเคลื่อนที่ของของเหลว ยังมีความหมาย ขยายถึงการทำให้เคลื่อนที่ในอากาศหรือการเคลื่อนในอากาศ

襲う ใช้รูป 襲われる เมื่อปรากฏการณ์ใช้ในความหมาย สิ่งไม่ดี สิ่งที่ไม่น่าปรารถนาเข้ามาสู่ (ความหมายในรูป 襲う คือ จู่โจม บุก โถม กระหน่ำ)

覚える มีความหมาย จำ และรวมถึงความหมาย รู้สึก

重ねる มีความหมาย วางซ้อน และความหมาย ทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า

図る มีความหมาย วางแผน คิด ทดลอง พยายาม

移す มีความหมาย ย้าย โอนเรื่อง เอา (โรค) ไปติดคนอื่น นอกจากนี้ยังมีความหมาย เปลี่ยนไปสู่ (การปฏิบัติ)

³ การสอนคำปรากฏการณ์ที่มีคำหลายความหมายประกอบอาจเป็นการยากหากสอนคำแยกออกจากกันโดยจำความหมายหลัก (中心義、基本義) และความหมายรอง (派生義) ของคำแต่ละคำ ในงานของ 鷲見 (2017, 33) ได้กล่าวถึงประเด็นนี้เช่นเดียวกันว่าคำหลายความหมายมีแนวโน้มสร้างปัญหาให้แก่ผู้เรียนในการนำไปใช้เนื่องจากผู้เรียนมักถูกสอนให้จำและฝึกการใช้เพียงความหมายหลัก ในขณะที่ความหมายรอง มักหยุดอยู่แค่เพียงให้ผู้เรียนทราบแต่ไม่ถึงขั้นนำไปใช้

麻痺する มีความหมาย อัมพาต (ทางร่างกาย) นอกจากนี้ยังมีความหมายรวมถึง สภาพการจราจรเป็น อัมพาต ไม่ขยับ

คำปรากฏร่วมที่ศึกษาได้จึงเป็นกลุ่มคำศัพท์ที่มีแนวโน้มทำให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์และการใช้คำศัพท์ไปพร้อม ๆ กันได้ เมื่อพิจารณาความสอดคล้องกับผลการวิจัยก่อนหน้าของ李 (2014) ซึ่งเสนอให้มีการสอดแทรกเรื่องคำปรากฏร่วมในการสอนโดยผู้สอนและปรับหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นให้มีคำปรากฏร่วมปรากฏมากขึ้นโดย 李 ศึกษาเปรียบเทียบคำปรากฏร่วมที่ใช้จริงจากคลังข้อมูลภาษา BCCWJ กับคำปรากฏร่วมที่ปรากฏในหนังสือเรียนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในประเทศไทย โดยผลสำรวจของ李 จากคลังข้อมูลภาษา BCCWJ ได้คำปรากฏร่วมที่มีความถี่สูง 50 คำแรก และมี 14 คำที่ไม่ปรากฏในหนังสือเรียน เมื่อนำผลดังกล่าวมาเปรียบเทียบกับผลคำปรากฏร่วมในงานวิจัยนี้พบว่า มีคำปรากฏร่วมที่พบทั้งในงานวิจัยของ 李 และงานวิจัยนี้จำนวน 9 คำดังนี้

影響を与える	様子を見る	意見を聞く
影響を受ける	意味を持つ	調査を行う
影響を及ぼす	活動を行う	検討を行う

ในกรณีของคำปรากฏร่วมกับคำนาม「影響」ได้ผลการวิจัยที่ตรงกันระหว่างงานวิจัยก่อนหน้าของ 中溝 他 (2002), 大曾 (2002), 李 (2014) กับงานวิจัยนี้ แม้ว่า จะสำรวจจากคลังข้อมูลภาษาที่ต่างกัน โดยงานวิจัยก่อนหน้าสำรวจจากคลังข้อมูลภาษา BCCWJ ส่วนในงานวิจัยนี้สำรวจคำปรากฏร่วมจาก NINJAL-LWP for TWC

คำปรากฏร่วมที่ศึกษาได้มีกลุ่มคำที่มีการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน ความถี่การใช้ที่ปรากฏสะท้อน

ความแตกต่างในการนำไปใช้ได้เชิงปริมาณของการใช้ และการปรากฏร่วมกันของคำนามและคำกริยา กลุ่มคำปรากฏร่วมดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มคำปรากฏร่วมที่มีคำนามเป็นคำความหมายคล้ายกัน และกลุ่มคำปรากฏร่วมที่มีคำกริยาเป็นคำความหมายคล้ายกัน ได้แก่

1. กลุ่มคำปรากฏร่วมที่มีคำนามเป็นคำความหมายคล้ายกัน

状態・状況

คำนามข้างต้นเป็นคำนามที่ปรากฏในคำนาม 100 คำ โดยคำปรากฏร่วมสะท้อนการใช้ที่แตกต่างอธิบายได้ดังนี้

คู่คำนาม 状態・状況 มีการให้ความหมายไว้ดังนี้

状態 ความหมาย สภาพ สถานการณ์ (พจนานุกรมญี่ปุ่น-ไทย, 2549, น. 449)

物事のありさま。外面からそれと分かるようす。(広辞苑, 2008, 1386)

状況 ความหมาย สภาพ ฐานะ (พจนานุกรมญี่ปุ่น-ไทย, 2549, น. 443)

その場の、またはその時のありさま。ある人を取りまく社会的・精神的・自然的なあり方のすべてをいう。(広辞苑, 2008, 1371)

จากความหมายข้างต้นจะเห็นได้ว่ายังไม่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างคำนาม 状態 กับ 状況 ได้ แต่จากการศึกษาคำปรากฏร่วมสามารถสรุปแนวโน้มความเหมือนและความแตกต่างในการใช้ได้ คือ

ตารางที่ 3 คำช่วยและคำกริยาปรากฏร่วมคำนาม 状態・状況

คำนาม	คำช่วย	ความถี่ปรากฏ กับคำช่วย	คำกริยา ปรากฏร่วม	ความถี่ปรากฏ กับคำกริยา	ค่า MI
状態	に	97,519	陥る	4,126	10.52
			戻る	2,274	7.50
			戻す	2,003	7.73
	を	50,246	保つ	1,999	9.78
			把握する	1,476	9.30
			維持する	1,293	9.20
状況	を	72,246	把握する	4,230	10.30
			確認する	2,948	7.96
	に	57,222	陥る	2,286	10.43
			応じる	1,685	9.46
			追い込む (追い込まれる)	1,011	10.85

(สรุปผลในตารางโดยผู้เขียน)

คำนาม 状態 ปรากฏร่วมกับคำช่วย に มากที่สุด โดยปรากฏร่วมในรูปแบบ 「状態に陥る」 มากที่สุดในขณะที่คำนาม 状況 ปรากฏร่วมกับคำช่วย を มากที่สุดโดยปรากฏร่วมในรูปแบบ 「状況を把握する」 มากที่สุด คำกริยาที่ปรากฏร่วมกับคำนามทั้งสองคำในระดับสูงคือ 「一に陥る」 และ 「一を把握する」 ตามลำดับ แต่ปรากฏด้วยความถี่ที่แตกต่างกัน คำนามทั้งสองคำมีคำกริยาที่ปรากฏร่วมในระดับความถี่สูงแตกต่างกัน คือ (状態に) 戻る、戻す、(状態を) 保つ、維持するซึ่งปรากฏร่วมกับคำนาม 状態 ส่วนคำกริยา (状況を) 確認する、(状況に) 応じる、追い込む (追い込まれる) ปรากฏร่วมกับคำนาม 状況

คำนาม 状態 ปรากฏร่วมกับคำกริยา 保つ ในรูปแบบ 「状態を保つ」 ด้วยความถี่สูงสุดของการปรากฏร่วมกับคำช่วย を มีความถี่การใช้ 1,999 ครั้ง ค่า MI เท่ากับ

9.78 ในความหมาย “รักษาสภาพ (ให้คงที่ไว้)” ส่วนการปรากฏร่วมระหว่างคำนาม 状況 กับคำกริยา 保つ ในรูปแบบ 「状況を保つ」 ไม่ปรากฏในการใช้ความถี่ในกลุ่มสูง มีความถี่การใช้เพียง 41 ครั้ง ค่า MI เท่ากับ 3.65 จึงกล่าวได้ว่าในความหมายภาษาไทย “รักษาสภาพ” คำที่ควรนำมาใช้คือคำปรากฏร่วม 「状態を保つ」 มากกว่า 「状況を保つ」 ส่วนความหมายภาษาไทย “ตกอยู่ในสภาพ” หรือ “ตกอยู่ในสถานการณ์” สามารถเลือกใช้ได้ทั้ง 「状態に陥る」 และ 「状況に陥る」

2. กลุ่มคำปรากฏร่วมที่มีคำกริยาเป็นคำความหมายคล้ายกัน

คำปรากฏร่วมที่มีคำกริยาความหมายคล้ายปรากฏตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4 กลุ่มคำปรากฏร่วมที่มีคำกริยาเป็นคำความหมายคล้ายกัน

กลุ่ม A ความถี่มากกว่า	กลุ่ม B ความถี่น้อยกว่า	กลุ่ม A ความถี่มากกว่า	กลุ่ม B ความถี่น้อยกว่า
健康に留意する (256, MI=10.77)	健康に注意する (159, MI=7.36)	資料を作成する (890, MI=8.31)	資料を作る (680, MI=5.36)
メールを送る (5,749, MI=10.27)	メールを送信する (2,040, MI=11.67)	資料を集める (748, MI=8.57)	資料を収集する (434, MI=9.67)
作品を作る (4,037, MI=7.36)	作品を制作する (701, MI=10.34)	資料を提出する (696, MI=8.44)	資料を出す (343, MI=5.31)
能力を持つ (7,747, MI=7.18)	能力がある (5,925, MI=5.45)	事件が起きる (2,753, MI=10.48)	事件が起こる (2,679, MI=9.92)
価値がある (10,699, MI=6.38)	価値を持つ (2,206, MI=6.16)	報告がある (5,442, MI=6.36)	報告を持つ* (39, MI=0.99)
意識を持つ (10,203, MI=8.28)	意識がある (3,405, MI=4.51)	考えを持つ (4,277, MI=7.25)	考えがある (3,729, MI=5.45)
知識を持つ (6,361, MI=7.19)	知識がある (3,349, MI=5.58)	考え方がる (4,023, MI=5.34)	考え方を持つ (1,391, MI=5.98)
事実がある (3,419, MI=5.72)	事実を持つ (67, MI=1.46)	特徴がある (10,483, MI=6.95)	特徴を持つ (3,927, MI=7.69)
事故が起きる (3,700, MI=10.91)	事故が起こる (2,598, MI=9.88)	希望を持つ (3,538, MI=7.63)	希望がある (3,477, MI=6.17)
事故を防ぐ (1,038, MI=10.58)	事故を防止する (586, MI=11.34)	予定がある (1,844, MI=5.90)	予定を持つ* (12, MI=1.44)
目標を持つ (4,011, MI=7.02)	目標がある (1,560, MI=5.27)	イメージがある (7,605, MI=5.90)	イメージを持つ (4,718, MI=7.59)
違いがある (16,387, MI=6.53)	違いを持つ (129, MI=2.91)	会議が開かれる (930, MI=10.17)	会議が開催される (832, MI=10.85)

(สรุปผลในตารางโดยผู้เขียน)

ผลการศึกษาได้คู่คำปรากฏร่วมที่มีคำกริยาเป็นคำที่มีความหมายคล้ายกันตามตารางที่ 4 โดยคำที่ปรากฏในคอลัมน์ A เป็นคำปรากฏร่วมที่มีความถี่ในการใช้จริงสูงมากกว่าคำปรากฏร่วมที่ปรากฏในคอลัมน์ B โดยคำปรากฏร่วม 「報告を持つ」 และ 「予定を持つ」 มีค่า MI น้อยกว่า 3.0 โดยคำปรากฏร่วมทั้งสองคำนี้ไม่ปรากฏในผลการศึกษาคำปรากฏร่วม แต่ได้นำมาเปรียบเทียบให้เห็นการใช้ที่มีความแตกต่างกับคำปรากฏร่วมที่งานวิจัยนี้ศึกษาพบคือ 「報告がある」 กับ 「予定がある」

ผลวิจัยข้างต้นได้กลุ่มคำปรากฏร่วมที่มีคู่คำความหมายคล้ายโดยแสดงความแตกต่างด้านการใช้ในประเด็น

ตารางที่ 5 กลุ่มคำปรากฏร่วมของคำนามเหตุการณ์

A. ความถี่ในการใช้มากกว่า	B. ความถี่ในการใช้น้อยกว่า	A. ความถี่ในการใช้มากกว่า	B. ความถี่ในการใช้น้อยกว่า
調査を行う (14,386, MI=8.00)	調査をする (8,341, MI=27.55)	努力をする (16,965, MI=28.65)	努力を行う (1306, MI=4.61)
支援を行 (11,490, MI=7.63)	支援をする (7,022, MI=27.26)	行動をする (7,548, MI=27.25)	行動を行う (1,131, MI=4.18)
活動を行う (25,420, MI=7.19)	活動をする (21,009, MI=27.25)	確認をする (9,955, MI=28.60)	確認を行う (5,153, MI=7.31)
検討を行う (7,301, MI=7.74)	検討をする (3,073, MI=26.83)	報告をする (5,094, MI=27.88)	報告を行う (1,246, MI=7.81)
事務を行う (1,420, MI=7.19)	事務をする (383, MI=25.63)	選択をする (4,445, MI=28.79)	選択を行う (775, MI=5.93)
販売を行う (2,678, MI=7.26)	販売をする (2,426, MI=27.45)	表現をする (3,394, MI=27.28)	表現を行う (207, MI=3.41)
改善を行う (1,861, MI=6.48)	改善をする (1,729, MI=26.71)	回答をする (2,034, MI=27.00)	回答を行う (320, MI=3.99)
会議を行う (829, MI=6.05)	会議をする (788, MI=26.32)	学習をする (2,546, MI=27.59)	学習を行う (1,328, MI=6.32)
		解決をする (1,162, MI=26.91)	解決を行う (305, MI=4.65)
		実施をする (1,186, MI=27.26)	実施を行う (340, MI=5.13)
		担当をする (587, MI=28.05)	担当を行う (*15, MI=2.42)
		作業をする (9,842, MI=27.79)	作業を行う (9,308, MI=7.37)

(สรุปผลในตารางโดยผู้เขียน)

⁴ คำนามเหตุการณ์เป็นคำแปลมาจาก 出来事名詞 โดยเป็นคำนามกลุ่มที่รวมคำนามอาการนาม (動名詞) เข้าไปด้วย คำนามเหตุการณ์คือคำนามแสดงพฤติกรรม การกระทำ กิจกรรม การเปลี่ยนแปลง ปรากฏการณ์และสภาพกิริยาอาการอื่น ๆ รวมเรียกเป็นคำนามเหตุการณ์ ตัวอย่างคำนามเหตุการณ์เช่น 攻撃、破壊、出発、停電、言い争い、セクハラ、会議、ドライブ、舌打ち、運動会、いじめ、事故、連絡、雨、雷、突風 ความแตกต่างคือกรณีเป็นคำนามอาการนามสามารถอยู่ในรูป「名詞+を+する」และ「動名詞+する」ได้ในขณะที่คำนามอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มคำนามเหตุการณ์อยู่ในรูป「名詞+を+する」ได้เท่านั้น (久保田, 2013, 1-140) ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงเรียกคำนามในตารางที่ 4 ว่าคำนามเหตุการณ์เนื่องจากเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าคำนามเช่น 会議、事務 ไม่สามารถใช้ในรูป「会議する」「事務する」ได้

ของความถี่ซึ่งการศึกษาคำปรากฏร่วมเป็นการศึกษาที่เสริมข้อมูลให้กับงานวิจัยเกี่ยวกับคำความหมายคล้ายได้ เช่นในงานของ 大會 (2005, อ้างถึงใน 李, 2016) 鈴木 (2009) และ Rafe & Anthony (2017, 22) โดยในงานของ 鈴木 นำการปรากฏร่วมกับคำนามเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างคำกริยา 呼ぶ กับ 招く ที่ระบุว่าการศึกษาคำปรากฏร่วมมีประโยชน์ในการแบ่งแยกการใช้คำที่มีความหมายคล้ายกัน

นอกจากนี้ในการศึกษาขยังได้กลุ่มคำปรากฏร่วมที่คำนามเป็นคำนามเหตุการณ์⁴ ซึ่งปรากฏร่วมกับคำกริยาする และ 行う

คำกริยา *する* และ *行う* เป็นคำกริยาความหมายคล้ายกันดังเห็นได้จากความหมายในพจนานุกรมสองชนิดด้านล่าง

ความหมายคำกริยา *する* คือ ทำ กระทำ ทำ อาชีพ ราคา มีมูลค่า (พจนานุกรมญี่ปุ่น-ไทย, 2549, น. 505)

その動作を行う。(広辞苑, 2008, 1572)

ความหมายคำกริยา *行う* คือ จัด (งานหรือกิจกรรม) กระทำ ประพฤติปฏิบัติ (พจนานุกรมญี่ปุ่น-ไทย, 2549, น. 116)

物事を一定の方式に従って処理する。(広辞苑, 2008, 388)

และเมื่อสำรวจจากพจนานุกรมออนไลน์คำความหมายคล้ายของ Weblio ก็พบว่าคำกริยา *する* และ *行う* เป็นคำความหมายคล้าย โดยคำนามเหตุการณ์ 調査、支援、活動、検討、事務、販売、改善、会議 มีความถี่ปรากฏร่วมกับคำกริยา *行う* มากกว่า *する* ในขณะที่คำนามเหตุการณ์ 努力、行動、確認、報告、選択、表現、回答、学習、解決、実施、担当、作業 มีความถี่ปรากฏร่วมกับคำกริยา *する* มากกว่า *行う*

โครงสร้าง 「คำนาม + *を* + *する*」 เป็นโครงสร้างที่เรียกว่า 軽動詞構文 (Light verb construction) โดยความหมายแสดงกิริยาอาการของโครงสร้างขึ้นอยู่กับความหมายของคำนามข้างหน้ามากกว่าคำกริยา *する* ซึ่งทำหน้าที่เสมือนเป็นคำหน้าที่ (機能語, function words) มากกว่าเป็นคำเนื้อหา แสดงความหมาย ในขณะที่การปรากฏร่วมกับ *行う* ความหมายของคำปรากฏร่วมทั้งคำมาจากความหมายคำนามและคำกริยา ทำให้ความหมายเมื่อปรากฏร่วมกับ *行う* ให้นัยความหมาย “คำนาม” (ได้) ดำเนินการ (อย่างเป็นระบบ ขั้นตอน)” ผลการศึกษาข้างต้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการอธิบายการใช้คำกริยา *する* และ *行う* ได้ในเชิงความถี่ในการนำไปใช้กับคำ

นามและความแตกต่างของความหมายที่แสดงออกมา ผลการศึกษาคำปรากฏร่วมทำให้ทราบลักษณะของคำนามบางชนิดคำที่มีแนวโน้มการใช้ในรูปแบบ คำนาม + คำกริยาน้อยมากด้วยค่าความถี่ระดับหลักหน่วยและหลักสิบ แต่กลับมีค่าความถี่ในการใช้ในรูปแบบ คำนาม + คำนาม ในความถี่สูง เช่น คำนาม 国際 (จากตารางที่ 2 ไม่ปรากฏคำปรากฏร่วมแบบ คำนาม + คำกริยา) โดยมักปรากฏร่วมในการใช้รูปแบบ คำนาม ประสม ในรูป 「国際 + 名詞」 มีความถี่เท่ากับ 141,377 ตัวอย่างคำ คือ 国際社会、国際協力、国際交流、国際機関、国際会議、国際競争、国際連合 และ พบในรูปแบบ คำประสมที่มีหน่วยคำเติมเป็นส่วนประกอบ 「国際 + 名詞 + 接尾」 ความถี่ 46,664 ตัวอย่างคำ คือ 国際的、国際化、国際法

ผลการศึกษาคำปรากฏร่วมทำให้ทราบลักษณะเฉพาะของคำนามบางคำ เช่น 特徴 เมื่อปรากฏร่วมกับ คำช่วย *が* มีการใช้ร่วมกับคำกริยาไม่หลากหลาย โดยจากการสำรวจพบคำปรากฏร่วมกับคำกริยา *ある* ในรูป 「特徴がある」 มีความถี่ในการใช้สูงสุดเท่ากับ 10,483 จากความถี่ปรากฏร่วมกับ คำช่วย *が* ทั้งหมด 14,705 คิดเป็นร้อยละ 71.29

7. บทสรุป

ผลการศึกษาการปรากฏร่วมกันของคำศึกษาจาก คำนามในภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางจำนวน 100 คำโดยคัดเลือกคำนามที่มีความถี่ในการใช้สูงจากคลังข้อมูลภาษา 2 ชนิด คือ คลังข้อมูลภาษา NINJAL-LWP for TWC และคลังข้อมูลภาษา BCCWJ หลังจากนั้นจึงหาคำปรากฏร่วมของคำนามแต่ละคำ ทำให้ผลการวิจัยที่ได้ได้กลุ่มคำปรากฏร่วมที่สะท้อนการใช้จริงในระดับค่อนข้างสูง คำปรากฏร่วมเป็นกลุ่มคำที่เกิดจากการนำภาษาไปใช้จริงของเจ้าของภาษา การรวมกันจึงเป็นลักษณะการใช้ที่เป็นธรรมชาติ ผลการศึกษาให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้งในการวิเคราะห์การใช้คำที่มีความหมาย

คล้ายและความหมายเหมือน ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ในการเลือกใช้คำโดยอ้างอิงจากความถี่ที่ใช้จริง รวมถึงสามารถนำข้อมูลไปพัฒนาต่อยอดในการเรียนการสอน ภาษาญี่ปุ่นทั้งในประเด็นการพัฒนาแบบฝึกการใช้คำ รวมถึงการพัฒนาพจนานุกรมคำปรากฏร่วมในอนาคต

8. ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาเป็นคลังข้อมูล

คำปรากฏร่วมภาษาญี่ปุ่นชั้นกลางเพื่อใช้ในการเรียน การสอนภาษาญี่ปุ่นโดยเน้นแนวการสอนในการนำคำ ศัพท์ไปใช้เนื่องจากคำปรากฏร่วมถือว่าเป็นความรู้ที่อยู่ในระดับการนำไปใช้

2. ผลการวิจัยที่ปรากฏคู่คำปรากฏร่วมที่มีความหมายคล้ายและหลายความหมายเป็นประเด็นที่สามารถ นำไปต่อยอดในการทำวิจัยเปรียบเทียบการใช้โดยนำ ความถี่การใช้จริงและบริบทการใช้ประกอบการวิเคราะห์ได้

เอกสารอ้างอิง (References)

- [1] ณัฐริธา ทับทิม. (2560). เอกสารคำสอนรายวิชาโครงสร้างภาษาญี่ปุ่น. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- [2] เนาวรัตน์ อินทรประสิทธิ์. (2556). การศึกษาการปรากฏของคำปรากฏร่วมในหนังสือนวนิยายภาษาอังกฤษ. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ครั้งที่ 6, หน้า 1110-1116. สืบค้นจาก <http://qas.rmutsb.ac.th/qa56/index.php?act=download&subdir=arts%2FA4%2FS5&sortby=date&file=arts/A4/S5/5-14.pdf>
- [3] บุศรินทร์ เดชดำรงปรีชา. (2555). การรับรู้การใช้คำปรากฏในภาษาอังกฤษของผู้เรียนไทย. *วารสารวิจัยมสส* (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต), หน้า 37-53.
- [4] ปรีมา มัลลิกะมาส, สมจิต จิระนันท์พิพร, และรักสงบ วิจิตรโสภณ. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบการใช้คำปรากฏร่วมภาษาอังกฤษของผู้เรียนชาวไทยและเจ้าของภาษาโดยใช้คลังข้อมูล. *วารสารอักษรศาสตร์*, 43(1), หน้า 95-157.
- [5] Demir, C. (2018). Word combinations in academic writing. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 14(1), 293-327.
- [6] Kageyama, T. (1991) Light Verb Constructions and the Syntax-Morphology Interface. In Nakajima, H. (Ed.), *Current English Linguistics in Japan*, 169-203. Berlin: Mouton De Gruyter.
- [7] Rafe, S. Z. & Anthony, M. G. (2017). English collocation: A novel approach to teaching the language's last bastion. *Ampersand*, (4), 21-29.
- [8] Strafella, E.L. · 林部祐太 · 松本裕治. (2012). 「現代日本語におけるコロケーション: 検出と分析」 『第1回コーパス日本語学ワークショップ』, 53-58.
- [9] Strafella, E.L. · 前川喜久雄. (2015). 「日本語教育とコロケーション: 連語の形で用法を学ぶ重要性」 『第7回コーパス日本語学ワークショップ予稿集』 国立国語研究所
- [10] Zhou, X. (2016). A corpus-based study on high frequency verb collocations in the case of "HAVE". *International Forum of Teaching and Studies*, 12(1), 42-127.
- [11] 石川慎一郎著. (2014). 『ページックコーパル言語学』 東京: ひつじ書房.
- [12] 大曾美恵子. (2002). 「コーパスから得られるコロケーション情報—「影響、刺激、感動」を中心に—」 『言語文化論集』 23 (2), 3-12.
- [13] 久保田一充. (2013). 『日本語の出来事名詞とその構文』 名古屋大学大学院文学研究科課程博士, 1-140.
- [14] 広辞苑 (第6版). (2008). 東京: 岩波書店.
- [15] 国書刊行会 (著). (1996). 『日本語能力試験直前対策 文字・語彙2級』 東京: 国書刊行会.
- [16] 鈴木智美. (2009). 「「呼ぶ」と「招く」の意味分析—その多義の意味とコロケーションについて」 『東京外国語大学留学生日本語教育センター論集』 (35), 1-15.
- [17] スリーエーネットワーク (編). (2008). 『みんなの日本語中級 I』 東京: スリーエーネットワーク.

- [18] 滝沢直宏. (1999). 「コロケーションに関わる誤用—日本語学習者の作文コーパスに見られる英語話者の誤用例から—」 『日本語学習者の作文コーパス：電子化による共有資源化』 名古屋大学国際言語文化研究科.
- [19] 滝沢直宏. (2006). 「日本語研究・日本語教育のためのコーパス利用」 『第7回日本語教育実践講座』, 1-20.
- [20] 田中紀男. (1991). 「日英語の軽動詞の構造再考」 『外国語教育』 (17), 55-67.
- [21] 寺嶋弘道. (2016). 「日本語学習者のコロケーションの選択とその考察—DIC法とDIC-LP法の比較から—」 『日本語教育』 (163), 79-94.
- [22] 東京外国語大学留学生日本語教育センター (著). (2015). 『日本で学ぶ留学生のための中級日本語教科書「出会い」』 東京: ひつじ書房.
- [23] 中野てい子・富浦洋一. (2016). 「日本語学習者の動詞選択における誤用と正用の関係：作文支援のための基礎研究」 『自然言語処理』 18 (1), 3-29.
- [24] 中溝朋子・坂井 美恵子・金森 由美. (2002). 「現代日本語書き言葉均衡コーパスにおける漢語名詞「影響」のコロケーションの特徴—修飾語および述語動詞との共起を中心に—」 『大学教育』 (9), 78-85.
- [25] 山崎誠. (2014). 「テキストにおける多義語の意味の集中度」 『第6回コーパス日本語学ワークショップ予稿集』, 177-182.
- [26] 兪曉明. (2009). 「重言とコロケーション—その関連性と認め方—」 『北陸大学紀要』 (33), 125-141.
- [27] 李文平. (2014). 「日本語教科書におけるコロケーションの取扱いに関する一考察—中国の日本語教科書と現代日本語書き言葉均衡コーパスとの比較—」 『日本語教育』 157, 63-77.
- [28] 李文平. (2016). 『中国人日本語学習者のためのコロケーション学習の指導法に関する基礎的研究—作文データに基づく「名詞+を+動詞」のコロケーションを中心に—』 名古屋大学大学院国際開発研究科.
- [29] 劉瑞利. (2018). 「中国語を母語とする上級日本語学習者の「名詞+動詞」コロケーションの使用—日本語母語話者との使用上の違い及び母語の影響—」 『日本語教育』 (169), 31-45.
- [30] 鷺見幸美. (2017). 「多義動詞「ツケル」の指導についての一試案—話し言葉における日本語母語話者の使用実態を踏まえて」 『言語文化論集』 38 (2), 33-46.

หน่วยงานผู้แต่ง: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Affiliation: Humanities and Social Sciences, Pibulsongkram Rajabhat University

Corresponding email: ntuption@hotmail.com